

ברכות לה ע"ב. ייחודו של היין

משנה

גמרא

על פירות האילן הוא אומר "בורא פרי העץ" ... שעל היין הוא אומר "בורא פרי הגפן"

מה נשתנה יין שייחודו לו ברכה בפני עצמו?

בתחילה היין היה ענבים (שברכתם "פרי העץ") והשתבח ליין, לכן ייחודו לו ברכה בפני עצמו

הזית (שברכתו "פרי העץ") השתבח לשמן, ומדוע לא ייחוד לשמן ברכה (משמע שהשבח זו לא הסיבה)?

בשמן אין נוסח ברכה אפשרי (אך אם זה היה אפשרי היו מתקנים מחמת ההשבחה). כיצד יברך "בורא פרי הזית"? הקב"ה בורא "הזית" (הפרי והעץ עצמו), ולא "פרי הזית" (השמן, הנעשה בידי אדם. לעומת ענבים שמברך "בורא פרי הגפן" - שבח להקב"ה שמוציא מהעץ "הגפן" את פריים, הענבים. ולא מברך על עשיית היין עצמו, שנעשה בידי אדם. לסיכום: "בורא פרי (הענבים, מעץ) הגפן", לעומת "בורא פרי (השמן, מעץ) הזית")

יברך "בורא פרי עץ הזית", שכוונתו לשבח את בריאת הזיתים עצמם (ולא השמן. כבענבים)

מר זוטרא: יין מזין את הגוף (לכן ייחודו לו ברכה), לעומת השמן שלא מזין את הגוף.

אף שמן מזין את הגוף?

יין סועד (ולכן תיקנו לו ברכה), ושמן עוזר רק לא להיות רעב

רבא היה שותה לפני פסח כדי לעורר את התיאבון בסעודה ויאכל יותר מצה. משמע שיין לא סועד?

יין מעט סועד (ולכן תיקנו לו ברכה), יין מרובה מרבה את התיאבון (לכן רבא היה שותה הרבה)

"ויין ישמח לבב אנוש... ולחם לבב אנוש יסעד", משמע שדווקא לחם סועד, אבל יין משמח (ולא סועד)?

יין סועד ומשמח (והכתוב הזכיר רק את הייחוד שלו על פני הלחם - השמחה), ולחם רק סועד (ולא משמח)

אם היין סועד כלחם, הרי נברך עליו שלוש ברכות (ברכת המזון) - ומדוע לא מברכים לאחריה רק "מעין שלוש"?

אין דרך לקבוע סעודה על יין, לכן אין מברכים ברכת המזון.

משנה. הנודר מן המזון, מותר במים ומלח
 כל דבר נקרא "מזון" חוץ ממים ומלח

רב ושמואל: אין מברכין "בורא מיני מזונות" אלא בחמשת המינין בלבד (חיטה, שעורה, כוסמת, שבלת שועל, שיפון)

כמעט כל מזון נכלל בתוך "מיני מזונות"?

רב הונא: המשנה מדברת בנוודר "כל הזן עלי", בכך אסר על עצמו כל מזון (חוץ ממלח ומים). אך בגדר "מזונות" המשביעים את הגוף נכללים רק חמשת מיני דגן.

שאל רב נחמן את רבא: קבע סעודה על יין יברך בסוף ברכת המזון? ענה רבא: כשיבוא אליהו הנביא יקבע האם יש בדבר קביעות לסעודה, אך כיום בטלה דעתו אצל כל בני אדם (שלא קובעים סעודה)